

יום רביעי 28 ספטמבר 2022

לכבוד

ד"ר ברק שפירא

האגף לאכיפה ופיקוח במשרד הבריאות

באמצעות דוא"ל barak.shapira@MOH.GOV.IL + modiin@moh.gov.il

שלום רב,

הנדון: התייעצות עם הציבור בנושא שינוי האסדרה על רישום אופיואידיים במרשם רפואי

סימוכין: מכתבכם מיום 12/9/2022, סימוכין: 880793922

אנו מברכים על החלטת משרד הבריאות לפעול בהתמודדות עם בעיית האופיואידיים בישראל, יחד עם זאת, מן הרפואי לפעול בכל הקשור בטיפול בכאב, כאשר האסדרה המוצעת במסך זה היא חלק קטן בכל ההליך הנדרש. להלן התייחסותנו למסמך המוצע לעניין רישום וניפוק אופיואידיים במרשם, כמפורט במכתבכם שבסימוכין.

1. טיפול בכאב

1.1. רפואת כאב הינה רב-תחומית וקיימות מספר טכניקות וטיפולים הכוללת, בין היתר:

1.1.1. טיפולים תרופתיים

1.1.2. הזרקות תחת הדמיה

1.1.3. טיפול בעזרת גלי רדיו

1.1.4. השתלת אלקטרודה

1.1.5. פסיכולוגיה רפואית

1.1.6. רפואה משלימה – ביופידבק, רפלקסולוגיה, דמיון מודרך ועוד

1.2. תרופות אופיאדיות משמשות ככלי אחד בלבד לטיפול בכאב, גם אם הוא הכלי ה"קל ביותר לתפעול" ע"י הרופאים המטפלים, בין שהם מומחים לכאב ובין שאינם מומחים לכאב.

1.3. לצערנו, זמני ההמתנה למרפאות כאב כיום אינם סבירים ומגיעים עד שנה ויותר. מצב זה מביא לכך שרופאים בקהילה, שאינם מומחים בהכרח לטיפול בכאב, מטפלים בבעיות כאב באמצעות תרופות אופיאדיות, מבלי שהמטופל מקבל את כל האבחון והליווי הרפואי ממומחים בתחום הכאב הנדרש במצבו.

1.4. **עמדתנו:** חוזר זה אמור להיות חלק מחוזר שהמשרד אמור להוציא לטיפול בכאב, כשחלקו מתייחס למוצע במכתבכם שבסימוכין וחלקו לסעיפים בתחומים האחרים של הטיפול בכאב ועל המשרד להוציא חוזר המתייחס למכלול הבעיות הקיימות בתחום, כאשר לחלקן העברנו התייחסות בסעיפים 7-9 במסמך זה.

2. ניפוק מרשם לחברי ו/או מבוטחי הקופות, באמצעות מרשם אלקטרוני (ס' 1 במסמך)

2.1. הצעתנו

2.1.1. מצטרפים להצעה לחייב ניפוק מרשם אלקטרוני בלבד.

2.1.2. במקרים בהם המרשם הראשון ניתן בבית החולים, יש לחייב את בית החולים להגיע להסדר עם הקופות, לאפשר להם להפיק מרשם אלקטרוני בין באמצעות צוותי הבקרה של הקופות הנמצאים בבתי החולים ובין באמצעות מוקדים ארציים של הקופות המשמשים כיום לאישור תרופות. לחילופין יש לחייב את בתי"ח והקופות להגיע להסדר כספי, לפיו ביה"ח יספק תרופות עבור 5 ימי טיפול (עד אשר המטופל יסדיר קבלת מרשם מהרופא המטפל).

- 3. איסור על בימ"ר לנפק תכשיר אופיאודי ללא דיווח ממוחשב לקופות (ס' 1+3 במסמך)**
- 3.1. אנו מתנגדים לחייב את בתי המרקחת לדווח לקופות על ניפוק תרופה שנרכשה במסגרת פרטית ורואים בכך פגיעה חמורה בפרטיות של המטופלים המבקשים לשמור על פרטיותם - מדובר על מדרון חלקלק של פגיעה בזכאות מטופלים לשמור על פרטיותם.
- 3.2. **עמדתנו:** אין לחייב את בתי המרקחת לדווח לקופות על רכישת תרופות באופן פרטי. על משרד הבריאות להקים מוקד ארצי שאליו יחויבו כל המבקשים לרכוש תרופה על בסיס במסגרת השוק הפרטי (כולל דיווח באמצעות בתי המרקחת). מרכז זה ירכז את כל רכישות התרופות במסגרת השוק הפרטי של כל המעוניין בכך (כולל רכישה של תיירים ו/או חסרי מעמד), בדומה להליך המבוצע לגבי קנביס.
- 4. הגבלת מינון התרופות – הקמת מרכז ארצי לאישור, בכל קופה (ס' 2א' 2ב' במסמך)**
- 4.1. סעיף 2 במסמך שבסימוכין, מציע להגביל מספר תרופות אופיאודיות כך שניתן יהיה לנפק אותן עד למינון המקסימלי בלבד בהתאם לתקנה 13 של תקנות הרוקחים, המגדירה את כמות הצריכה המרבית ליממה. הגבלה זו לא תחול במקרה של חולה ב- "מחלה קשה" או סרטן.
- 4.2. **עמדתנו:**
- 4.3. אנו מתנגדים להגביל את האוטונומיה של הרופא בהליך קבלת החלטות טיפוליות. הרופא המטפל מכיר את צרכי המטופל ועליו האחריות בקביעת מינון הטיפול התרופתי, כמו כל טיפול רפואי אחר.
- 4.4. **הצעתנו:** הקופות יקימו מרכז אישורים ארציים לתרופות אופיאטיות, שיאויש ע"י רופאי כאב ואליו יופנו כל המקרים בהם רופא מטפל מוצא לנכון לאשר תרופה הניתנת מעבר למינון שנקבע, ללא קשר למחלה ממנו סובל המטופל.
- בשולי הדברים נעיר, כי מרכזי אישור מסוג זה קיימים ברוב הקופות לגבי תרופות + לגבי בדיקות הדמיה יקרות + הליך דומה קיים גם בנוהל 106 של יחידת ה"יק"ר באישור קנביס רפואי.
- 5. החלת החוזר רק על מי שחבר/ה בקופ"ח / מקבל שירותים בהסדר מקופ"ח (ס' 3ג' במסמך)**
- 5.1. סעיף 3 ג' בחוזר קובע כי תיירים וחסרי מעמד יהיו פטורים מהסדר זה.
- 5.2. יש בישראל עשרות אלפי אנשים שעומדים במעמד זה. החלת ההליך כמפורט לעיל, תביא לכך שתרופות אלו יירכשו במסגרת "שוק שחור" באמצעות אוכלוסייה זו.
- 5.3. **עמדתנו:** על משרד הבריאות להקים מוקד ארצי כמפורט בסעיף 3 במסמך זה
- 6. ניפוק רק לבגיר, שמלאו לו 18 שנים (ס' 4 במסמך)**
- 6.1. סעיף 4 לטיטת החוזר קובע כי ניפוק תרופות אופיאודיות יותר רק לבגירים שמלאו להם 18 שנים.
- 6.2. כיום ישנם מצבים בהם קטינים מקבלים תרופות אופיאודיות ולכן לא ברורה לנו ההחלטה למנוע מתן תרופות אלו מבלי להציע כל פתרון חליפי לבעיית כאב בקרה אוכלוסייה זו
- 6.3. **הצעתנו:** תרופות אופיאודיות יאושרו לקטינים באמצעות מרכזי אישור ארציים, כמפורט בסעיף 4.
- 7. ייעוץ רוקחי בלקיחת תרופות אופיאודיות (הערה כללית)**
- 7.1. לקיחת תרופות אופיאודיות, אינו הליך "רגיל" של נטילת תרופות ולהלן מספר נקודות על מורכבות ההליך, מאתר מכבי שירותי בריאות ([לחצו לקישור](#))

- 7.1.1. במקביל לטיפול בכאבים חשוב לטפל בשאר התסמינים הנלווים לכאב או לטיפול בו, כגון עצירות, בחילות וכדומה.
- 7.1.2. במקרים בהם המטופל אינו יכול ליטול את התרופות דרך הפה עקב חסימת מעיים, קושי בבליעה, הקאות, ... ישקל מתן תרופות בחלופה המתאימה (מדבקות, עירוי, משאבה)
- 7.1.3. אין להפסיק טיפול תרופתי כנגד כאב ללא התייעצות עם רופא. הפסקת הטיפול, תיעשה בהדרגה ולא בבת-אחת.
- 7.2. המלצתנו – לחייב את הקופות להציע ולספק ייעוץ רוקחי לכל מי שנוטל תרופות אופיאדיות.**

- 8. זכאות להשתתפות בכלים לטיפול בכאב באמצעות השב"נים של הקופות** (הערה כללית)
- 8.1. כאמור, רפואה משלימה מספקת מספר טיפולים המיועדים לטיפול במצבים של כאב כרוני
- 8.2. הזכאות לטיפולים במסגרת רפואה משלימה, מוגבלת בכמות הטיפולים ואין הפרדה בין כמות הטיפולים לטיפול בבעיה רפואית כזו או אחרת.
- 8.3. המלצתנו – יש לחייב את הקופות לכלול בזכאות במסגרת השב"נ, אפשרות לקבל מכסה משמעותית שנתית של טיפולים כאשר מדובר על טיפולים בכאב כרוני.**

- 9. זמינות מרפאות כאב** (הערה כללית)
- 9.1. ביום 29/4/2014 משרד הבריאות הפיץ חוזר "חולים במלכוד 2 – טיפול בהקדמת תורים במקרים דחופים", המטיל על הקופה אחריות לאתר תור במקרים דחופים, גם במרפאות שאין כלולות בהסכמים עם הקופה.
- 9.2. אין ספק, כי בכל מקרה בו הרופא המטפל בקהילה, מוצא לנכון להפנות למרפאת כאב, מדובר על פניה דחופה המחייבת מתן תור מייד.
- 9.3. עמדתנו: יש להחריג את הטיפול במרפאות כאב מהסדרי הבחירה ולאפשר לכל מי שפונה למרפאת כאב בקופה לפנות לכל מרפאה ציבורית המספקת שירות זה.**
- בשולי הדברים נעיר, כי מצב דומה קיים בפועל בטיפולי בחולים אונקולוגיים ולכן הקופות ערוכות כיום להתארגן למצבים אלו.

בברכה,

נעמה וינר, מנכ"לית
naamaw686@gmail.com

שמוליק בן יעקב, יו"ר
itayby@012.net.il

העתקים
 פרופ' ליאוניד אידלמן, יו"ר המכון לאיכות ברפואה בהסתדרות הרפואית
 עו"ד טליה אגמון, הלשכה המשפטית במשרד הבריאות – לעניין סעיף 3 במסמך זה
 עו"ד גלעד בוק, יו"ר פורום הבריאות בלשכת עורכי הדין
 מגר' מירי טריינין, רכזת המועצה הלאומית לרוקחות